

Zedelgem, Loppemsestraat

Een Archeologienota

Auteur:

Dominick Van den Notelaer (veldwerkleider)

Autorisatie:

P.L.M. Hazen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00072)

Colofon

VEC Nota 71

Zedelgem, Loppemsestraat, Een archeologienota

Vlaams Erfgoed Centrum bvba

Auteur: Dominick Van den Notelaer

In opdracht van: Vertrouwelijk, zie privacy-fiche

Foto's en tekeningen: Vlaams Erfgoed Centrum, tenzij anders vermeld

© Vlaams Erfgoed Centrum bvba, Sint-Michiels, Brugge, januari '17

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum bvba.

Vlaams Erfgoed Centrum bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek

ISSN 2506-7486

Vlaams Erfgoed Centrum

Ten Briele 14 bus 15

8200 Sint-Michiels, Brugge

Tel + 32 (0)16 39 47 96

info@vlaamserfgoedcentrum.be

www.vlaamserfgoedcentrum.be

Inhoud

1	Verslag van resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1	Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1	Administratieve gegevens	6
1.1.2	Archeologische voorkennis	7
1.1.3	Beschrijving van de geplande werken	7
1.1.4	Juridisch kader	9
1.1.5	Doelstelling en vraagstelling	10
1.2	Assessmentrapport	11
1.2.1	Huidige gebruik	11
1.2.2	Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden	12
1.2.3	Beschrijving van bekende archeologische waarden	16
1.2.4	Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden	17
1.2.5	Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie	28
1.2.6	Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek	28
1.2.7	Samenvatting gericht op een niet-gespecialiseerd publiek	29
	Literatuur	29
	Geraadpleegde websites	29
	Bijlage 1 Plannenlijst	
	Bijlage 2 Fotolijst	

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

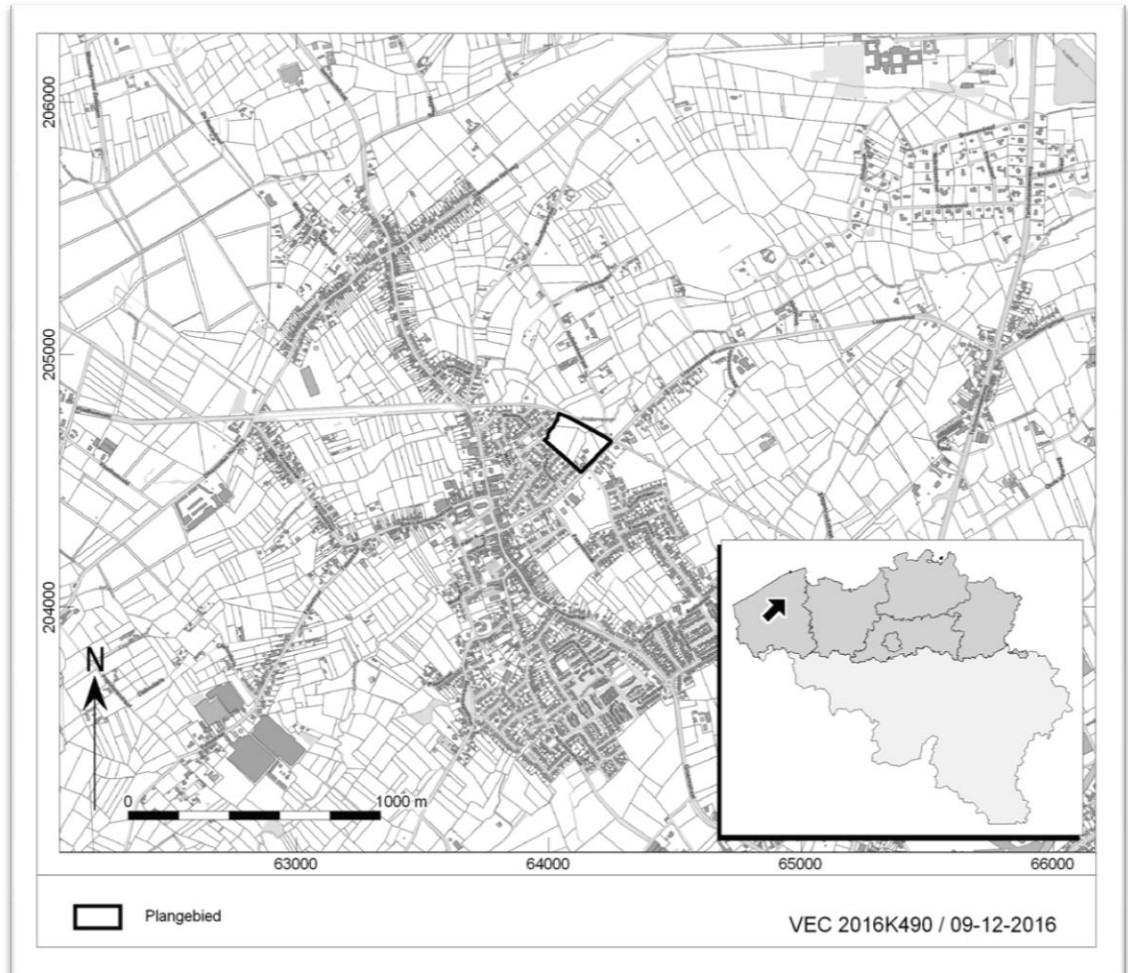
Periode	Tijd in jaren	
Nieuwste tijd:		19 ^e E - heden
Nieuwe tijd:		16 ^e E - 18 ^e E na Chr.
Middeleeuwen:		5 ^e E - 15 ^e E na Chr.
Late Middeleeuwen	13 ^e E - 15 ^e E na Chr.	
Volle Middeleeuwen	10 ^e E - 12 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen C / Karolingische periode	8 ^e E - 9 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen B / Merovingische periode	6 ^e E - 8 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen A / Frankische periode	5 ^e E - 6 ^e E na Chr.	
Romeinse tijd:		57 voor Chr. - 402 na Chr.
IJzertijd:		800 - 57 voor Chr.
Late IJzertijd	250 - 57 voor Chr.	
Midden-IJzertijd	475/450 - 250 voor Chr.	
Vroege IJzertijd	800 - 475/450 voor Chr.	
Bronstijd:		2100/2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):		5300 - 2000 voor Chr.
Finaal-Neolithicum	3000 - 2000 voor Chr.	
Laat-Neolithicum	3500 - 3000 voor Chr.	
Midden-Neolithicum	4500 - 3500 voor Chr.	
Vroeg-Neolithicum	5300 - 4800 voor Chr.	
Mesolithicum (Midden-Steentijd):		ca. 9500 - 4000 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):		tot 10 000 voor Chr.

Bron: Onderzoeksbalans Vlaanderen

1 Verslag van resultaten van het bureauonderzoek

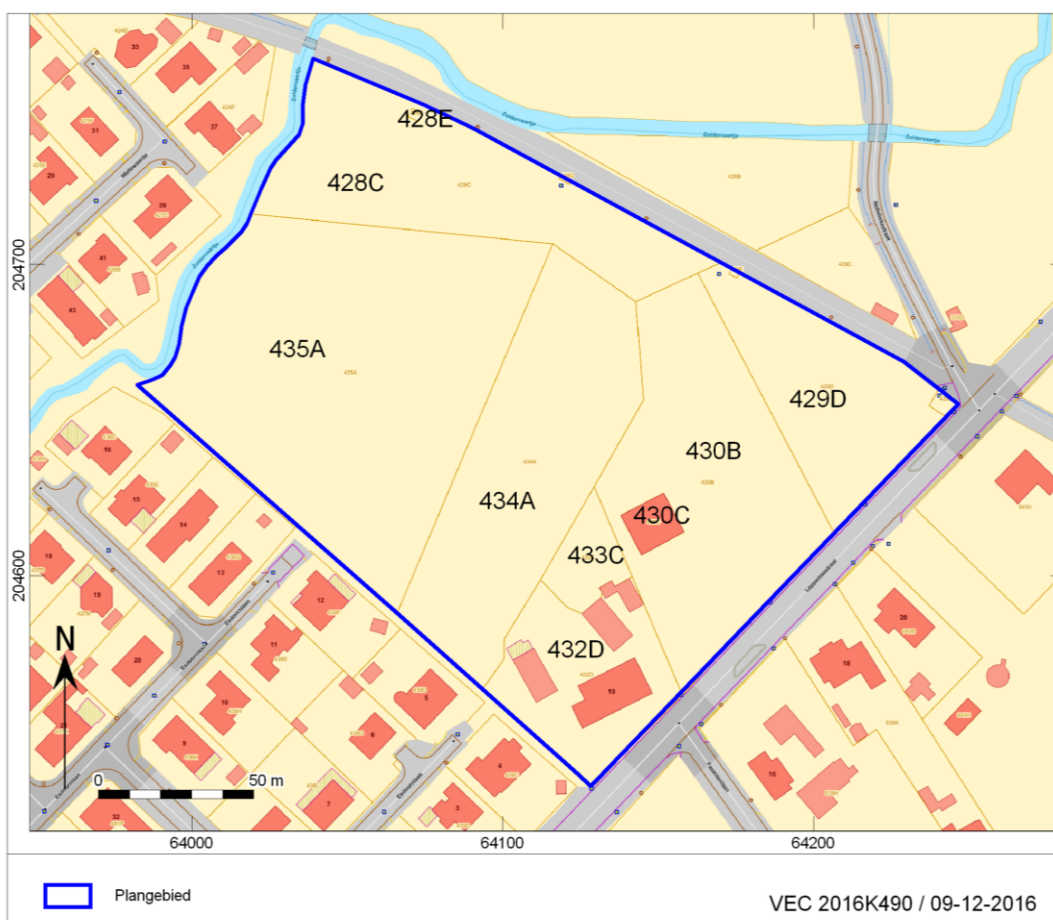
1.1 Beschrijvend gedeelte

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in 2016 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Loppemsestraat, Zedelgem (afb. 1 en 2).¹ De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van het voorgenomen verkavelingsproject.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

¹ Voor de vertrouwelijke gegevens van de opdrachtgever wordt verwezen naar de privacy-fiche

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

1.1.1 Administratieve gegevens

Opdrachtgever:	Vertrouwelijk, zie privacy-fiche
Uitgevoerde fasen binnen archeologienota:	Bureauonderzoek
Aanleiding:	Verkavelingsproject
Locatie:	Loppemsestraat
Plaats:	Zedelgem
Gemeente:	Zedelgem
Provincie:	West-Vlaanderen
Kadastrale gegevens:	Kadastrale gemeente Zedelgem, 1 ^e afdeling, sectie B, nrs 428c, 429d, 430b, 430c, 432d, 433c, 434a, 435a.
Diepte bodemverstoring	60 cm –mv (gedeelte woningen) 380cm –mv (gedeelte appartementen) 220 cm –mv (rioleringen)
Oppervlakte plangebied	30728 m ² / 3,0728 ha
Coördinaten (bounding box; Lambertcoördinaten)	Hoekpunt noord 64038,9 / 204766,1

(EPSG:31370)	Hoekpunt oost 64246,4 / 204655 Hoekpunt zuid 64128,2 / 204532,3 Hoekpunt west 63982,4 / 204661,3
Projectcode	2016K490
VEC-projectcode:	4180945
Auteur:	Dominick Van den Notelaer (archeoloog)
Projectmedewerkers:	Jeroen van Rooij (veldwerkleider)
Autorisatie: ²	Peter Hazen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00072; 83.62.17-147.65)
Begindatum onderzoek:	9 december 2016
Einddatum onderzoek:	3 januari 2017
Beheer en plaats documentatie:	Vlaams Erfgoed Centrum Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels, Brugge
Relevante thesaurustermen:	Neolithicum, Bronstijd, grafheuvels, hoeven met losse bestanddelen, Nieuwe tijd, WO I, bureauonderzoek. Zie: https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus

Op basis van het onderhavige onderzoek is het niet mogelijk gebleken om de exacte locaties van de verstoorde zones in kaart te brengen.

1.1.2 Archeologische voorkennis

Het plangebied werd reeds in 2010 onderworpen aan een proefsleuvenonderzoek.³ Dit onderzoek, uitgevoerd door Raakvlak, bestond eruit sleuven parallel aan de Loppemsestraat te trekken. Hieruit werden er geen archeologische sporen herkend, en er kan bijgevolg ook verwacht worden dat dit gebied geen relevante archeologische vondsten herbergt. Doordat er voor dit onderzoek nooit een volwaardig rapport is opgesteld is het niet mogelijk om hieruit verdere archeologisch relevante informatie te halen. Verder zijn er ook geen plannen van de aangelegde sleuven beschikbaar, hetgeen het onmogelijk maakt de verstoorde zones in kaart te brengen.

Raakvlak voerde eveneens proefsleuvenonderzoek uit aan de Fazantenlaan, zo'n 380m ten zuiden van het plangebied. Hierin werd er 6,25ha aan proefsleuven onderworpen. In totaal worden er over het gebied 19 proefsleuven getrokken, wat in totaal in 3313m sleuven resulteerde. Net zoals bij de sleuven die in het plangebied zijn getrokken, werden er bij dit onderzoek geen relevante archeologische sporen aangetroffen.

1.1.3 Beschrijving van de geplande werken

Op het plangebied stonden tot eind 2015 vijf gebouwen verspreid over twee percelen. De vier resterende percelen zijn in gebruik als weiland. Het plangebied kenmerkt zich door een lage densiteit aan bebouwing. Aangezien het plangebied een grote mate van continuïteit kent, geldt dit zowel voor de huidige situatie als voor de situatie die op historisch kaartmateriaal zichtbaar is. Om deze reden zal het bureauonderzoek zich meer toespitsen op de landschappelijke aspecten dan op de studie van het historisch kaartmateriaal.

De initiatiefnemer wil dit gebied verkavelen. Deze verkaveling omslaat drie appartementsgebouwen waarvan er twee van 21 appartementen en één van 15 appartementen, 7 open bebouwingen en 40 halfopen of gesloten bebouwingen, alsook 51 bovengrondse parkeergelegenheden. De som van het oppervlak van de verstoringen zijn 5490m² voor de woningen, 3848m² voor het appartementsgedeelte en

² Peter Hazen is een werknemer bij ADC ArcheoProjecten BV. ADC ArcheoProjecten voert onderzoek in onderaanneming uit voor het Vlaams Erfgoed Centrum.

³ Onbekend 2010.

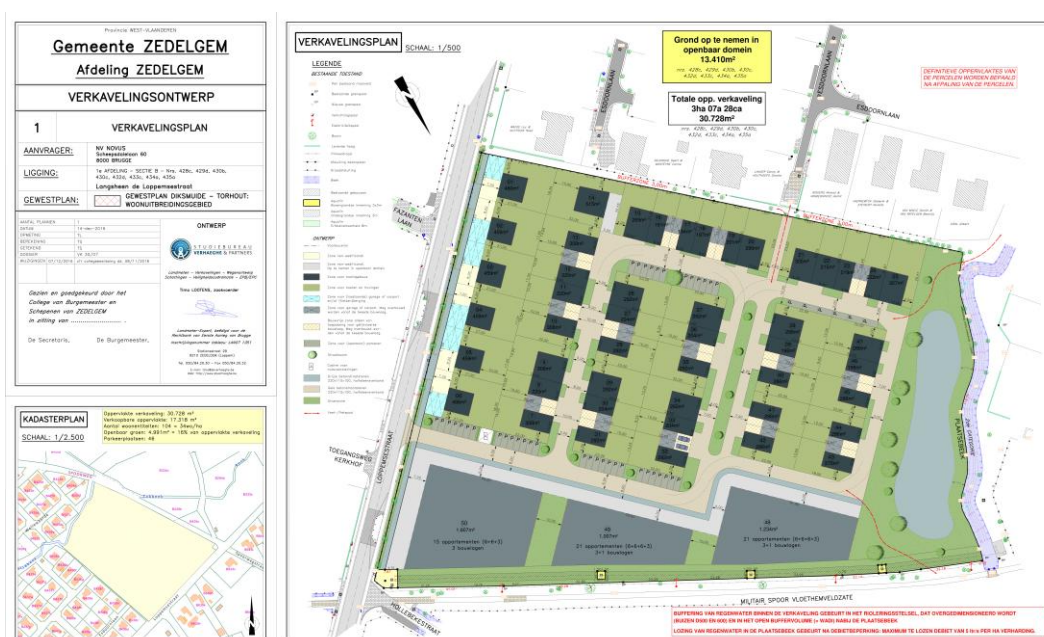
10045m² voor het openbare gedeelte. Het openbare gedeelte zal bestaan uit 3901m² openbaar groen, 51 parkeerplaatsen en 4850m² aan bestrating. De riolering van deze verkaveling zal het verloop van de bestrating volgen. Het overtollige regenwater zal afvloeien in het bufferbekken, met overstort in de Plaatsebeek. De exacte diepte van deze verstoringen moeten nog bepaald worden.

De appartementsgebouwen bevinden zich in het noorden van het plangebied. De westelijke zijde van het plangebied blijft onbebouwd en zal een kleine afwateringszone naar het Zuidervaartje bevatten. Hiervoor kan de natuurlijke afhelling van het gebied gebruikt worden. De rest van het plangebied zal bestaan uit bestrating en de kavels van halfopen en open bebouwingen (afb. 3).

Er zijn tot op heden nog geen gegevens opgevraagd met betrekking tot de milieuhygiënische situatie van het plangebied. Op basis van het historische gebruik wordt er echter geen sterke vervuiling verwacht.

In het kader van het onderzoek zijn gegevens met betrekking tot de aanwezigheid van ondergrondse kabels en leidingen opgevraagd bij het KLIP. Uit de hierop ontvangen gegevens blijkt dat het tracé van ondergrondse kabels en leidingen langs het plangebied het verloop van de Loppemsestraat en de Hollebekestraat volgt. Deze komen in het plangebied via de zuidwestelijke hoek en lopen rechtstreeks naar het meest zuidelijke gebouw. Van daaruit lopen een deel van de kabels en leidingen om langs de achterzijde van dit gebouw naar het gebouw ten noordoosten hiervan. Op het verloop van deze kabels en leidingen is er een verstoring van ca. 75 cm –mv. De bijbehorende gebouwen zullen gesloopt worden, waardoor de kabels verwijderd mogen worden.

In het kader van de vooropgestelde werken werd in 2010 reeds een proefsleuvenonderzoek gedaan om het archeologisch potentieel van het plangebied in te schatten. Dit onderzoek werd uitgevoerd door Raakvlak, maar werd nooit tot in officieel rapport verrat waardoor het niet mogelijk is de exacte ligging van de sleuven, noch de bodemkundige gegevens over deze locatie te achterhalen.

Afb. 3. Plannen van het verkavelingsproject.

In het plangebied zijn de volgende ingrepen gepland:

Aard ingreep:	verkavelingsproject met verscheidene woningen
Wijze fundering:	heden onbekend
Onderkeldering:	Plaatselijk
Diepte bodemverstoring:	-gedeelte riolering: 220 cm -mv -gedeelte appartementen: 380 cm –mv

Oppervlakte bodemverstoring:	-gedeelte woningen: 60cm -mv -gedeelte INFRA (zone openbaar domein): ca. 10.045 m ² -gedeelte woningen: ca. 5.490 m ² -gedeelte appartementen: ca. 3848 m ² Totaal: ca. 19383m ²
Verwachte wijziging grondwaterstand:	Op dit moment zijn er nog geen infiltratieproeven of grondwatermetingen gebeurd. Er wordt echter verwacht dat het grondwaterniveau niet zal wijzigen.
Toekomstige ligging boven- en ondergrondse infrastructuur:	Zie afbeelding 3
Toekomstige ligging verharding:	Zie afbeelding 3

De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

1.1.4 Juridisch kader

Artikel 5.4.2. (01/06/2016- 22/02/2017)

Een bekrachtigde archeologienota zoals vermeld in artikel 5.4.8 wordt bij de aanvraag van een verkavelingsvergunning toegevoegd in volgende situaties:

*1° aanvragen met betrekking tot percelen die gelegen zijn in een voorlopig of definitief beschermde archeologische site;
2° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt en waarbij de betrokken percelen geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones;
3° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones, liggen.*

Voor de toepassing van het eerste lid, 2° en 3°, op terreinen zonder kadastraal nummer geldt de totale oppervlakte van de werf van de te vergunnen verkaveling.

De aanvrager van een verkavelingsvergunning wordt van die verplichting vrijgesteld indien de aanvraag betrekking heeft op een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering.

De aanvrager van een verkavelingsvergunning kan een archeologienota indienen die in het kader van een vorige vergunningsaanvraag is bekrachtigd, als de verkavelingsvergunning betrekking heeft op dezelfde percelen en als de ingreep in de bodem van de te vergunnen werken overeenkomt met de ingreep in de bodem van de werken omschreven in de bekrachtigde archeologienota.

De archeologienota werd vervaardigd naar aanleiding van een aanvraag voor een verkavelingsvergunning. Op basis van de ligging van het plangebied geheel in nog niet vastgestelde zone, geldt een verplichting voor het opstellen van een archeologienota bij bodemingrepen groter dan of gelijk aan 1000 m², waarbij het perceeloppervlak groter of gelijk aan 3000 m². Aangezien de geplande ingrepen in het te ontwikkelen gebied in totaal een oppervlakte van 30728 m² beslaan, en daarmee de maximale onderzoeksgrenzen worden overschreden, dient de initiatiefnemer een archeologienota te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld.⁴ Indien dit het geval is wordt deze archeologienota bekrachtigd en toegevoegd aan de vergunningsaanvraag. In het kader van dit proces heeft het in deze archeologienota beschreven onderzoek plaatsgevonden.

⁴ <https://geo.onroerenderfgoed.be>

Het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied dient te gebeuren op grond van de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetector (versie 1.0). Het doel van de Code is om als een minimale standaard te dienen voor de kwaliteit van archeologisch onderzoek en het gebruik van metaaldetectoren in Vlaanderen.

De eventuele vondsten en bijhorende documentatie die tijdens het archeologisch onderzoek worden verzameld, zullen voorlopig worden bewaard bij Vlaams Erfgoed Centrum bvba. Na afronding van het totale onderzoek zullen de vondsten en data worden overgedragen.

1.1.5 Doelstelling en vraagstelling

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?
- Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?

Het bureauonderzoek vormt binnen de archeologienota de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van het bureauonderzoek is het aan de hand van schriftelijke bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting. Daarbij worden onder andere de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), relevante historische kaarten en informatiebronnen omtrent de ondergrond gebruikt.

De beschrijving van de historische, archeologische en aardwetenschappelijke informatie is gebaseerd op het volgende bronmateriaal:

Aardkundige gegevens:

- Tertiaire kaart
- Quartairgeologische kaart 1:50.000
- Geomorfologische kaart
- Bodemkaart 1:50.000
- Bodemgebruikskaart
- Erosiekaart
- Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen

Archeologische gegevens:

- Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Historische gegevens:

- Kadasterplan
- Fricx kaarten uit 1712
- Ferraris kaarten uit 1771-1778
- Atlas der buurtwegen 1840-1850
- Vandermaelenkaart 1846-1854
- Topografische kaart
- Luchtfoto's 1979-2012
- Orthofoto's
- Archeologische luchtfoto's

Externe partijen:

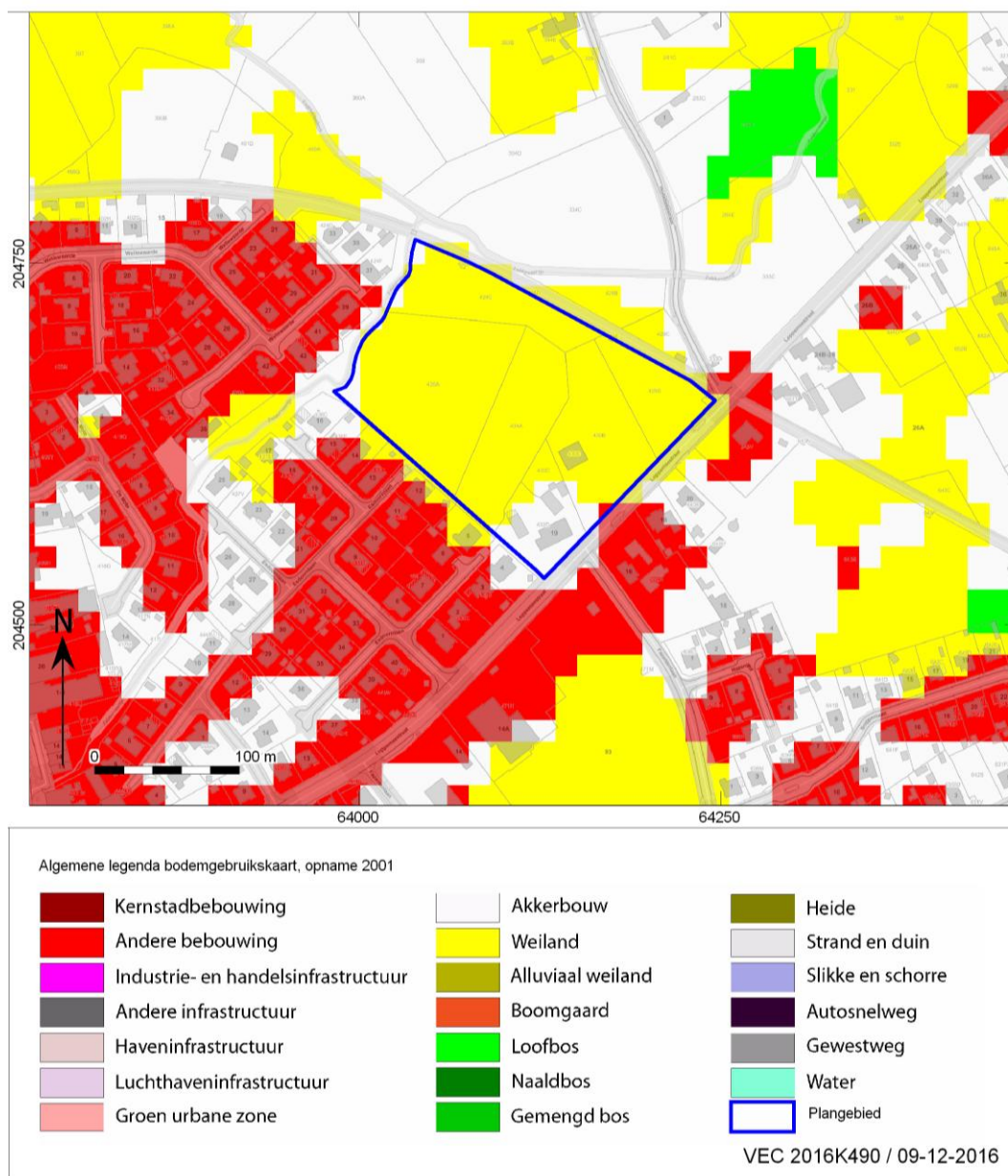
- Regio-experts
- Literatuur
- Amateurarcheologen en heemkundekringen
- Iconografische bronnen

- Toponymie

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Huidige gebruik

Het plangebied situeert zich ten Oosten van de dorpskern van Zedelgem op de kruising van de Loppemsestraat en de Hollebekestraat. Het gebied wordt momenteel als weiland gebruikt. In het zuiden van het plangebied stonden een zestal gebouwen gelegen die waarschijnlijk als boerderij en bijgebouwen fungeren. Deze gebouwen werden eind 2015 afgebroken. Rondom het plangebied is er vooral woningbouw, met wat akkerbouw ten noorden van het plangebied (afb. 4).

Afb. 4. Bodemgebruikskaart van het plangebied.

1.2.2 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

Het onderzoeksgebied kenmerkt zich aardwetenschappelijk als volgt:

Bron	Informatie
Tertiaire kaart ⁵	Lid van Pittem (Formatie van Gentbrugge)
Quartairegeologische kaart 1:50.000 ⁶	--Overwegend profieltype 3: Eolische afzettingen (zand tot silt) van het weichseliaan (laat-pleistoceen), mogelijk vroeg-holocene en/of hellingsafzettingen van het quartair die fluviale afzettingen uit het weichseliaan (laat-pleistoceen) bedekken -In het uiterste noorden profieltype 3a: Fluviale afzettingen (organochemisch en perimariën inclusief) uit het Holoceen op eolische afzettingen uit het laat-pleistoceen en mogelijk tardiglaciaal (laat-weichseliaan) over eolische afzettingen (zand tot silt) van het weichseliaan (laat-pleistoceen), mogelijk vroeg-holocene en/of hellingsafzettingen van het quartair die fluviale afzettingen uit het weichseliaan (laat-pleistoceen) bedekken
Geomorfologie ⁷	Zandig Vlaanderen: Houtland
Bodemkaart 1:50.000 ⁸	-In de noordwestelijke en deels in de noordoostelijke zijde bevindt zich een uSep: Een natte lemige zandbodem zonder profiel -In de zuidoostelijke zijde bevindt zich een ZdP: Een matig natte zandbodem zonder profiel of met onbepaald profiel -Vanuit het zuidwesten komt er een strook Sch in het plangebied: Een matig droge lemige zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B-horizont -De rest van het plangebied kenmerkt zich door een SdP: Een matig natte lemige zandbodem zonder profiel of met onbepaald profiel
Reeds verrichte boringen ⁹	<u>Proefnummer kb12d37e-B9;</u> -0m – 1.80m: Quartaire afzetting <u>Proefnummer kb12d37e-B127;</u> -0m – 3m: Quartaire afzetting 3m – 15m: Lid van Pittem (Formatie van Gentbrugge) tot Lid van Merelbeke (Formatie van Gentbrugge) 15m – 18m: Lid van Egem (Formatie van Tielt)
Hoogtekaart ¹⁰	Ca. 10.5 TAW
Bodemerosie ¹¹	Zeer weinig erosiegevoelig

⁵ Jacobs et al. 2004.

⁶ <http://www.geopunt.be/kaart>.

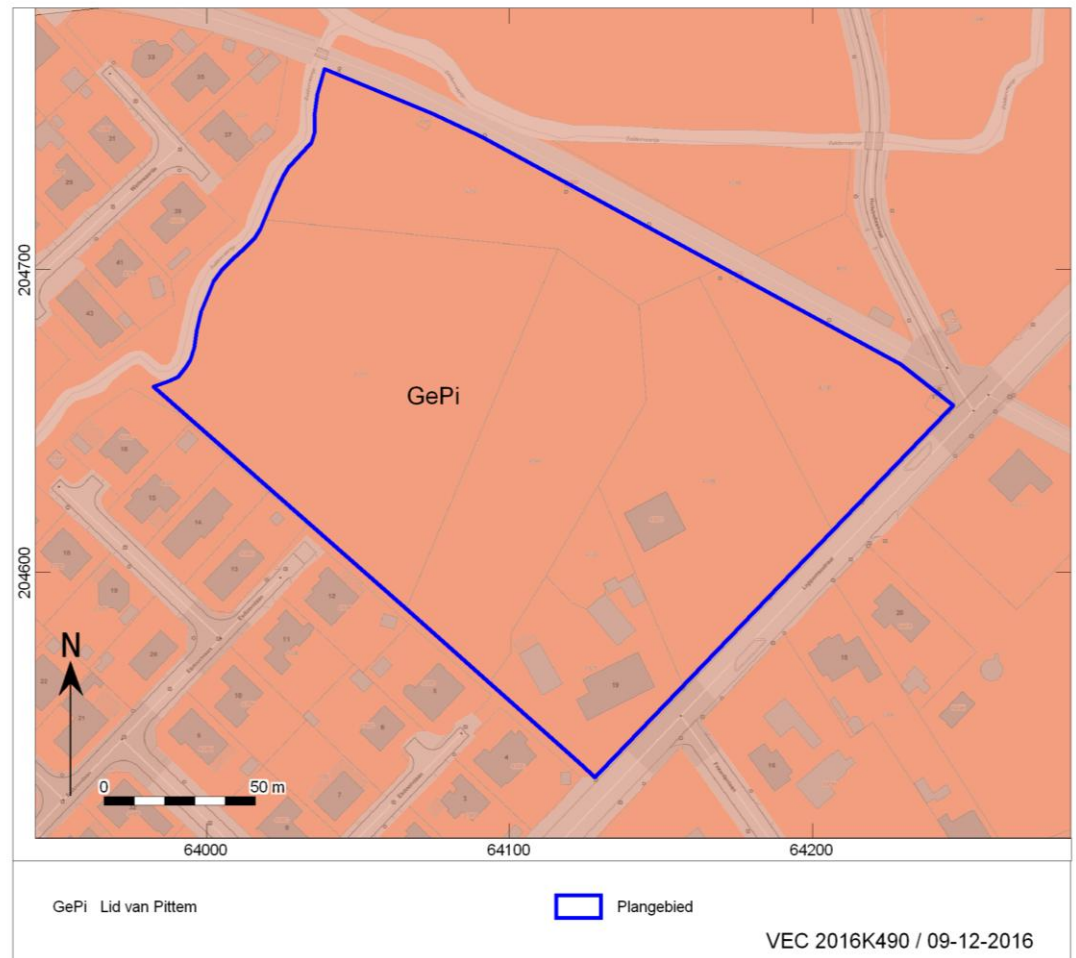
⁷ Laga et al 2001.

⁸ <http://www.geopunt.be/kaart>.

⁹ <http://www.geopunt.be/kaart>.

¹⁰ <http://www.geopunt.be/kaart>.

¹¹ <http://www.geopunt.be/kaart>.

Afb. 5. Locatiekaart van het plangebied op de Tertiaire kaart.

Het plangebied valt volledig binnen het lid van Pittem. Het lid van Pittem, dat sterke gelijkenissen toont met het nabijgelegen lid van Vlierzele, is een onderdeel van de eocene formatie van Gentbrugge.¹² Deze formatie bestaat uit zandige en kleiige mariene lagen die afgezet zijn tijdens het Ypresiaan, tussen 47,8 en 56 miljoen jaar geleden.¹³ Het lid van Pittem is opgebouwd uit verscheidene glauconiethoudende laagjes kleig siltig zeer fijn zand en laagjes kleig zandige grove silt. De stratigrafie hiervan is echter sterk verstoord door bioturbatie.

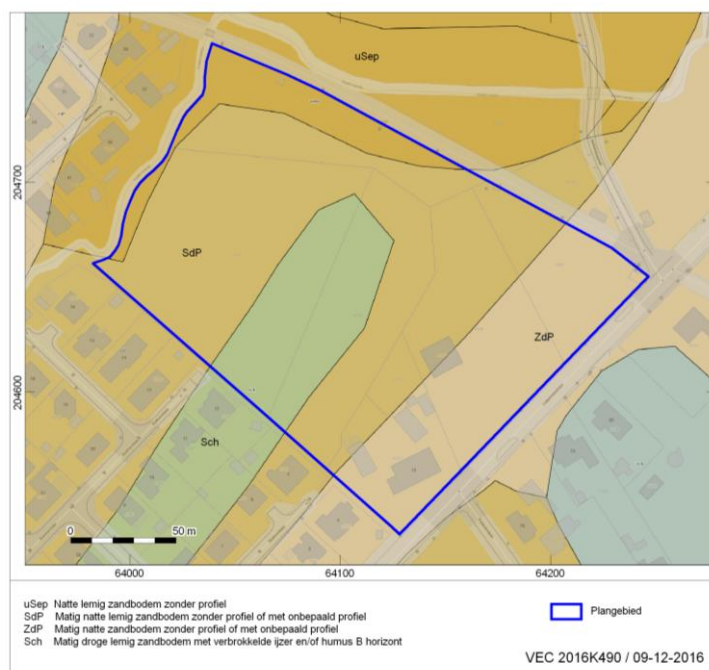
¹² Goossens 2012.

¹³ Laga et al. 2001.

Afb. 6. Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.

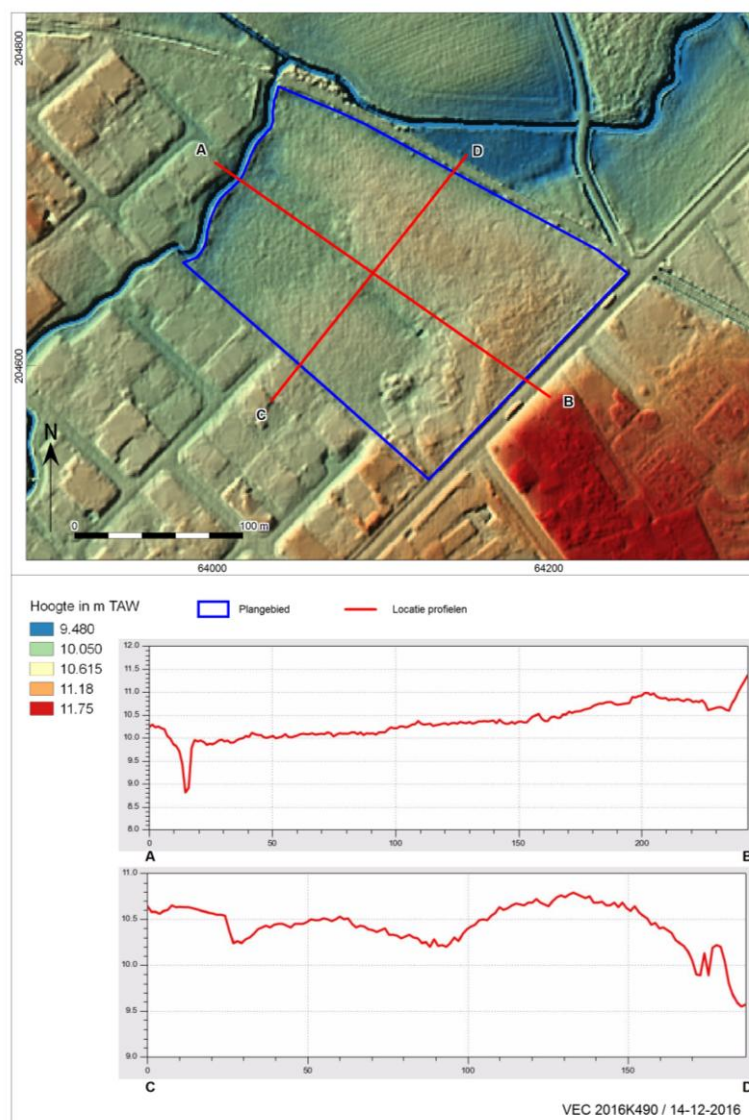
Het plangebied bestaat uit eolische afzettingen (zand tot silt) van het weichseliaan (laat-pleistoceen), mogelijk vroeg-holoceen en/of hellingsafzettingen van het quartair die fluviale afzettingen uit het weichseliaan (laat-pleistoceen) bedekken. In het uiterste noorden worden de eolische afzettingen bedekt door fluviale afzettingen (organochemisch en perimarien inclusief) uit het holoceen.

Afb. 7. Het plangebied op de bodemkaart.

De bovengrond van het gebied kenmerkt zich door zandbodems die, met uitzondering van de zuidoostelijke rand van het plangebied, een lemig karakter hebben. Boringen tonen aan dat het plangebied een lemige

zandbodem van een drietal meter die oudere kleibodems bedekt betreft.¹⁴ Op het noordwestelijke deel na, zijn er na de ijstijden geen afzettingen meer gebeurd. De holocene afzettingen in het noordwestelijke deel zijn mogelijk afkomstig van het Zuidervaertje dat langs het plangebied loopt. Een matig droge strook doorsnijdt dit anderzijds matig natte tot natte gebied. Deze is de enige waarbij er een profiel is vastgesteld. De matig droge strook is op de oorspronkelijke ligging van het Zuidervaertje gelegen en betreft mogelijk de dempingslaag. Langs de zuidoostelijke zijde loopt een strook matig natte zandbodem met onbepaald of zonder profiel die het tracé van de Loppemsestraat volgt.

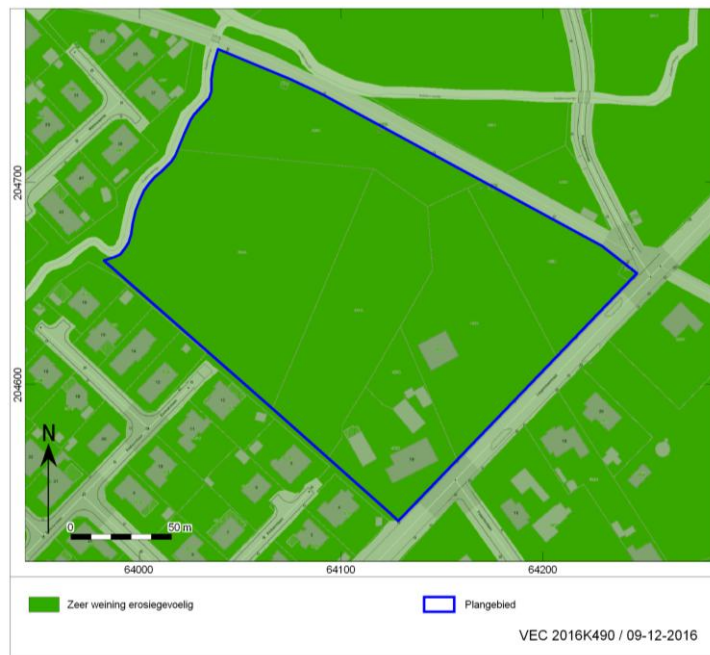

Afb. 8. Hoogteverloop van het terrein en het plangebied op het DHM.

Op het Digitaal Hoogtemodel valt af te lezen dat het plangebied afloopt naar het noordwesten toe. Dit kan waarschijnlijk verklaard worden door een natuurlijke afloop naar het Zuidervaertje. Het terrein kenmerkt

¹⁴ <http://www.geopunt/kaart>

zich door een gematigd hobbelig karakter. Het landschap van Zedelgem is zacht tot plaatselijk glooiend met hoogteverschillen van bijna 35m. Ten noordwesten en ten noordoosten neemt het gebied in hoogte af.

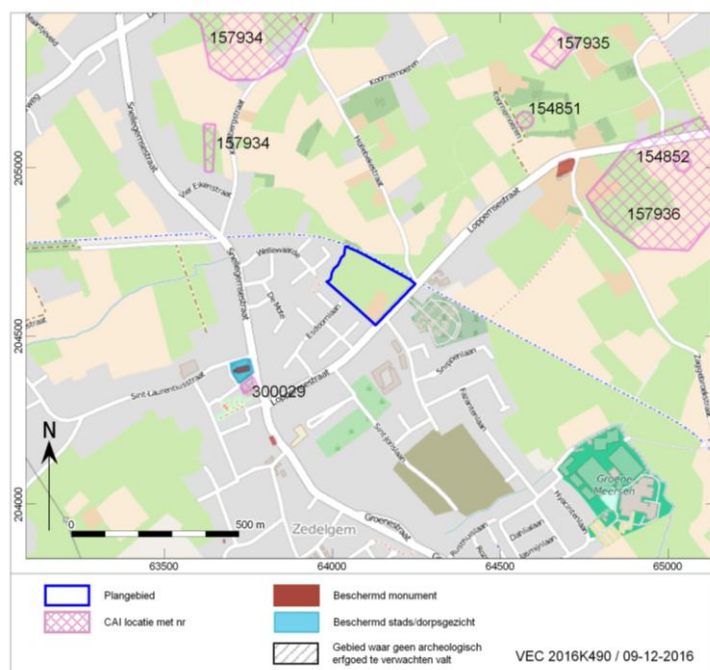

Afb. 9. Het plangebied op de Bodemerosiekaart.

Uit de bodemerosiekaart valt op te maken dat het gehele plangebied zeer weinig erosiegevoelig is.

1.2.3 Beschrijving van bekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied zijn in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed de volgende archeologische waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (afb. 9):

Afb. 10. Uitsnede van het onderzoeksgebied uit de Centraal Archeologische Inventaris.

CAI nummer	Afstand t.o.v. plangebied	Datering	Omschrijving
154851	566m	Bronstijd	Segment van een circulaire structuur, mogelijk een bronstijdgrafheuvel
154852	867m	Bronstijd	Circulaire structuur, mogelijk een bronstijd grafheuvel
157934	994m	Bronstijd	Circulaire structuur, mogelijk een bronstijdgrafheuvel met dubbele concentrische gracht
157935	923m	Bronstijd	Segment van een circulair spoor, mogelijk een bronstijdgrafheuvel
157936	653m	Onbepaald	Ronde vlek die mogelijk een waterput kan zijn en kuilen
300029	381m	Late middeleeuwen	Aardewerkscherven en baksteenpuin

De vroegste sporen van bewoning in Zedelgem stammen uit het Neolithicum. Deze sporen werden aan het begin van de vorige eeuw ongeveer een kilometer ten noordwesten van het plangebied opgegraven.¹⁵ De resultaten van deze opgraving is echter niet ingevoegd in de CAI.

In de buurt van het onderzoeksgebied zijn op basis van de CAI meerdere archeologische meldingen bekend. Het gros van deze meldingen betreffen grondsporen die via luchtfotografie ontdekt werden.¹⁶ In deze gevallen gaat het telkens om cirkelvormige structuren of delen van cirkelvormige structuren die, op een mogelijke waterput na, allen verondersteld worden bronstijdgrafheuvels te zijn. Deze sporen liggen relatief geconcentreerd in het noorden van Zedelgem. Naast de aanwezigheid van deze sporen is er geen verdere informatie over het bronstijdverleden van Zedelgem.

Een andere melding omvat bakstenen bouwpuin en scherven uit de Late Middeleeuwen uit de dorpskern van Zedelgem op de locatie waar zich momenteel het gemeentehuis bevindt. Mogelijk gaat het hier om een context die gerelateerd kan worden aan een voorganger van het huidige gemeentehuis.

Binnen het plangebied werden in 2010 proefsleuven getrokken om het archeologisch potentieel te onderzoeken. Hieruit bleek dat het plangebied geen archeologische sporen herbergde.

1.2.4 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

Historische situatie

De eerste vermelding van Zedelgem vinden we terug op een oorkonde uit 1089 waarop het Sedelinghem wordt genoemd. Zulke -ingaheim toponiemen worden veelal geassocieerd met de Frankische periode, maar worden doorheen de hele vroege middeleeuwen gebruikt.¹⁷ Mogelijk betekent Zedelgem Seithl- inga-heim, wat grofweg land van het kolonisten volk wil zeggen.¹⁸ De afwezigheid van Romeinse bewoningssporen kan inderdaad een aanwijzing zijn dat Zedelgem in de vroege middeleeuwen door kolonisten werd gesticht. Eeuwenlang was Zedelgem één van de buitendorpen van de Brugse Vrije. Als dusdanig viel zij onder het Ambacht Aertrijcke, een rechterlijk deelgebied binnen de Brugse Vrije dat bestond uit Aartijke, Loppem en Zedelgem dat tot de 18e eeuw in functie bleef. Naast de dorpsheerschappen die onder het gezag van het grafelijk leenhof van de Burg van Brugge vielen, bestond het achterland van het Ambacht van Aertrijcke uit verscheidene heerlijkheden en lenen.¹⁹ Totdat de familie Van Zedelghem in de 15^e eeuw uitsterft is zij de eigenaar van de voornaamste heerlijkheid in Zedelgem. Na de dood van Philips Van Zedelghem wordt de

¹⁵ De Maere D'Aertrycke 1912

¹⁶ Bourgeois et al 1998

¹⁷ Deckers 2012

¹⁸ Mansion et al 1929

¹⁹ http://www.zedelgem.be/sites/default/files/docs/arch-_geschiedenis_van_zedelgem.pdf

heerlijkheid van zijn familie opgenomen in het territorium van zijn schoonzoon, Lodewijk van Haveskerke. De heerlijkheid zal hierna eigendom blijven van de familie Van Haveskerke.

Tijdens de godsdiensttroebelen in de 16e eeuw wordt de Sint Laurentiuskerk van Zedelgem onderworpen aan plunderingen. Het platteland werd veelvuldig opgeschrikt door troepen, waardoor de bevolking van Zedelgem tegen het eind van de 16^e eeuw bijna volledig naar een veiligere have binnen de Brugse stadsmuren trok. Hoewel het Twaalfjarig Bestand (1609-1621) een rustigere periode inluidde, begonnen de perikelen opnieuw na het aflopen van dit bestand. Dit had tot gevolg dat ook in de 17^e eeuw er slechts een klein bewonersaantal in Zedelgem was.

De eerste vermelding van de Loppemsestraat dateert uit deze periode. In de ommeloper van 1674 staat deze vermeld, zij het onder een andere naam: de "Wellewaert Straete".²⁰ De Wellewaert Straete bestond uit het stuk tussen de dorpskern en de Hollebekestraat, plus de Hollebekestraat. Het deel voorbij de Hollebekestraat stond bekend als de "Pleynestraete". Deze naam refereert aan het "Oostpleyn" dat verderop de straat gelegen is, waar de straat en de huidige Zaggebroekstraat samenkomen.

De Franse overheersing maakte een einde aan het feodale stelsel en het Ambacht Aertrijke werd opgesplitst in de gemeenten Aartrijke, Loppem en Zedelgem. Kaarten uit deze periode tonen aan dat het deel voor de Hollebekestraat dezelfde naam als het deel erna heeft gekregen. De gehele straat staat nu bekend als de Chemin dit Pleine Straete.

Tegen het einde van de 19^e eeuw ontwikkelde de industrialisering zich in Zedelgem. Rond de stationsbuurt vestigden er zich een aantal fabrieken die voornamelijk gericht waren op metaalproductie. De industrialisatie zorgde ervoor dat het meer perifere heidegebied bebouwd werd met arbeidershuisjes. De tegenstelling van dit geïndustrialiseerde arbeidersgebied en de meer landelijke dorpskern leidde tot een afscheuring van de parochie en gemeente Veldegem.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog kiest de Duitse bezetter Zedelgem omwille van zijn ligging buiten het bereik van het geschut van de geallieerde troepen als een logistiek centrum. Hieruit werden er zowel goederen als troepen naar het front gestuurd. Om de nieuwe troepen klaar te stomen wordt er ook een oefenterrein gebouwd. Sommige metaalfabrieken worden omgevormd tot productiesites voor artillerie. Verder werden er ook nog barakken, een kamp voor krijgsgevangenen en een landingsbaan opgericht. Uit deze periode zijn er nog enkele bunkers in Zedelgem, Aartrijke en Loppem terug te vinden.

In 1977 ontstond ten slotte de fusiegemeente groot-Zedelgem, waaronder - gelijkaardig aan het feodale Ambacht van Aertijcke - Aartrijke, Loppem, Veldegem en Zedelgem vielen.

Bouwhistorische schets

In de omgeving van het plangebied zijn er verscheidene historische bouwwerken te vinden. Het gros van deze gebouwen vallen onder de noemer hoevegebouw.

Hoeve met losse bestanddelen²¹ (afstand tot plangebied: ca 30m)

Deze hoeve met losse bestanddelen werd opgetrokken omstreeks 1900. Het residentiële bakstenen gebouw met zadeldak bevindt zich ten noordoosten van het erf. De schuur en stallen situeren zich in de zuidwesthoek van het erf. Deze bestaan eveneens uit bruine baksteen met een zadeldak. Niettegenstaande de jongere constructiedatum, lijkt deze hoeve met losse bestanddelen zowel qua stijl als samenstelling op degene in het plangebied. Dit complex bevindt zich aan de overzijde van de straatkant van het plangebied.

Hoeve²² (afstand tot plangebied ca. 284m)

²⁰ Cappon 1992.

²¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/209366>

²² <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/209364>

Deze hoeve met losse bestanddelen dateert uit 1876. De gebouwen van deze hoeve zijn gebouwd uit bruine verankerde baksteen en een zadeldak. Het woongedeelte staat ten noordwesten van het erf en is op een onbekend tijdstip gerenoveerd. Rechts van de deur bevindt zich een houten Mariakapelletje.

Boerenarbeiderswoning²³ (afstand tot plangebied ca. 287m)

Dit gebouw werd in 1919 gebouwd. In 1951 wordt er aan het bestaande gebouw een travee toegevoegd en wordt er eveneens een gebouw bijgebouwd. Het oudste deel bestaat uit rode verankerende bakstenen en een zadeldak.

Hoeve²⁴ (afstand tot plangebied ca. 468m)

De exacte constructiedatum van deze hoeve is onbekend, maar deze dateert van voor de kadastrale kaarten uit 1808 – 1810. Het oorspronkelijke woongedeelte wordt rond 1852 afgebroken en vervangen door een nieuw woongedeelte ten zuiden van het erf. Rond 1876 worden ook de bijbehorende bijgebouwen afgebroken. Het huidige gebouw is witgepleisterd met een zadeldak.

Dorpswoning²⁵ (afstand tot plangebied ca. 505m)

Deze vrijstaande dorpswoning dateert uit het begin van de 20^e eeuw. De middelste drie traveeën werden omstreeks 1909 als woning en werkplaats van houtzager Pieter Van Ryckegem gebouwd. Rond 1970 werden er aan de linker- en rechterkant uitbreidingen uitgevoerd. De muren van dit gebouw zijn uit baksteen opgetrokken en plaatselijk bepleisterd. De voorgevel is geel beschilderd. Het gebouw bevat een zadeldak waarop recent zonnepanelen zijn bevestigd.

Hoeve "De Pleyne"²⁶ (afstand tot plangebied ca. 550m)

Deze hoeve wordt reeds vermeld in de ommeloper van Zedelgem van 1674. Hierin wordt er melding gemaakt van een hoeve met een herberg. Op een document uit 1715 wordt de herberg niet meer vermeld, maar wordt verduidelijkt dat de hoeve een schuur en stallen bevatte. Op een kaart uit 1808 – 1810 wordt de hoeve afgebeeld als bestaande uit twee delen die parallel lopen, waarbij het woongedeelte zich aan de straatkant situeert, met daarachter de schuur. In een plan uit 1830 is zichtbaar dat er aan de oostelijke zijde van de schuur een haakse aanbouw is toegevoegd. Deze schuur brandt af in de 19^e eeuw, waarna zij heropgebouwd wordt. Deze heropbouw omvat waarschijnlijk ook de verbreding die aan het woondeel zijn toegevoegd en de bouw of heropbouw van nieuwe stallen. Waarschijnlijk verwijst het jaartal 1836 in de oostgevel van de schuur naar deze heropbouw. De Duitse bezetter eist tijdens beide wereldoorlogen de hoeve op.

Hoeve de Pleyne bestaat uit losse bestanddelen die elk optrokken zijn uit verankerde rode baksteen met een zadeldak en is beschermd als monument bij M.B. van 25/06/2002.

Boerenarbeiderswoning²⁷ (afstand tot plangebied ca. 570m)

Deze boerenarbeiderswoning werd omstreeks 1909 gebouwd. Voorheen stond er hier een woning die dateerde uit 1859. Aan het huis staat een fantasietoren in een neo-middeleeuwse stijl die in 1950 werd opgetrokken. Tijdens de bouw van dit torentje werd de reeds bestaande woning waarschijnlijk ook gerenoveerd.

²³ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/209367>

²⁴ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/209339>

²⁵ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/209444>

²⁶ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/209369>

²⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/209347>

Historische kaarten

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Jaartal	Historische situatie
Fricx kaarten ²⁸	1712	De Fricx kaarten tonen de dorpskern van Zedelgem en enkele hoofdwegen. De detaillering van de kaart laat niet toe om uitspraken te doen op perceelniveau.
Ferraris kaarten ²⁹	1771-1778	Het plangebied is in gebruik als akkerland met in het zuiden enkele boerderijgebouwen. Hierop is te zien dat de Loppegemsestraat en de Hollebekestraat reeds aanwezig waren.
Atlas der buurtwegen ³⁰	Ca. 1840-1850	De Atlas der Buurtspoorwegen toont aan dat de situatie sinds de Ferraris kaarten onveranderd is gebleven. Hierop is tevens duidelijk te zien dat het plangebied uit meerdere percelen bestaat.
Vandermaelen kaarten ³¹	1846-1854	Zoals op de vorige kaarten te zien is, valt uit de Vandermaelen kaarten af te lezen dat het plangebied gebruikt wordt als weiland met enkele boerderijgebouwen in de zuidoostelijke hoek.
Poppkaarten	Na 1842	De Poppkaarten tonen eenzelfde informatie als de vorige kaarten, namelijk dat het plangebied zich kenmerkt door weilanden met enkele boerderijgebouwen.
Topografische kaart van het krijgsdepot ³²	1860-1874	Op deze kaarten valt op te maken dat de situatie sinds de Poppkaarten ongewijzigd bleef.
Luchtfoto ³³	1970	Op de luchtfoto uit 1970 valt op te maken dat het karakter van het plangebied hetzelfde is gebleven. Wel is er minstens één nieuw gebouw bijgekomen. De oostgrens van het plangebied wordt nu afgebakend door een fietsweg.
Luchtfoto ³⁴	1979-1990	Op deze luchtfoto valt een gelijkaarde situatie als op de vorige foto af te lezen.
Luchtfoto ³⁵	2013-2015	Deze foto toont eenzelfde informatie als de vorige foto's. Verder is hieruit op te maken dat de gebouwen zich in een staat van verval bevinden.

²⁸ Fricx 1712.

²⁹ Ferraris 1771-1778.

³⁰ onbekend 1840-1850.

³¹ Vandermaelen 1846-1854.

³² <http://www.cartesius.be>

³³ <http://www.geopunt.be/kaart>.

³⁴ <http://www.geopunt.be/kaart>.

³⁵ <http://www.geopunt.be/kaart>.

Afb. 11. Het plangebied op de Fricx kaart.

Eugène Henri Fricx (1644-1730) kwam uit een Brusselse drukkersfamilie. Tussen 1706 en 1712 publiceerde hij 24 kaartbladen die het huidige Belgische grondgebied overdekken. De schaal van deze kaarten varieert tussen 1:110 000 en 1:120 000.³⁶ Hier op is te zien dat het plangebied zich dicht bij de dorpskern van Zedelgem bevindt. De weg die van de zuidwestelijke naar de noordoostelijke hoek van de kaart loopt is de toenmalige weg naar Brugge. Het detailniveau van de kaart laat niet toe te bevestigen of dit inderdaad de huidige Loppemsestraat is. Parallel hiermee loopt de verbindingsweg tussen Torhout en Brugge, de voorloper van de huidige Torhoutsesteenweg. Haaks op de oude weg naar Brugge staat een weg die in noordwestelijke richting naar Snellegem (Snellegem) leidt en die de tegenwoordig gekend is als de Snellegemsestraat.

³⁶ <http://www.ngi.be/NL/NL1-4-3.shtml>

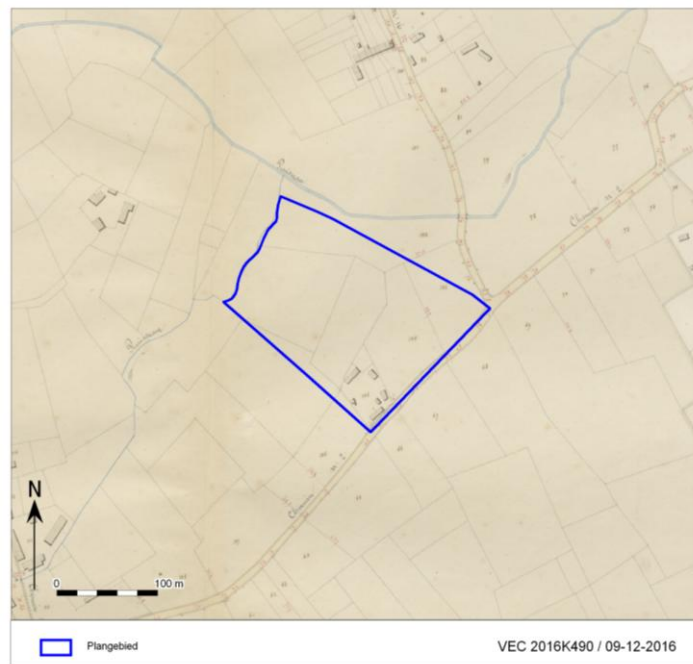

Afb. 12. Het plangebied op de Ferraris kaart

De Ferrariskaarten (Carte de Ferraris) zijn een verzameling van 275 gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Zij kwamen tussen 1771 en 1778 tot stand onder leiding van Joseph de Ferraris, generaal bij de Oostenrijkse artillerie, veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische en grootschalige kartering, zowel in “België” als in heel West-Europa.³⁷ Hieruit blijkt dat het plangebied reeds ruwweg zijn huidige situatie had aangenomen. In het zuiden vinden we enkele structuren, vermoedelijk deel van een boerderij, terug terwijl de rest van het plangebied akkerland is. Mogelijk gaan een deel van de huidige structuren op het plangebied dus terug tot deze periode. Struiken-of bomenrijen werden gebruikt om perceelsgrenzen aan te geven. Hieruit valt op te maken dat de perceelsindeling in het zuiden van het plangebied reeds overeenkomt met de huidige perceelsgrenzen, maar dat de rest nadien nog sterke veranderingen heeft ondergaan. Ook wordt het plangebied doorsneden door een waterloop. Deze waterloop is de bovenloop van het Zuidervaartje dat in de 17de eeuw werd gegraven om overtollig regenwater weg te laten vloeien uit de regio Oostkamp nadat de waterafvloeiing van deze regio door het graven van het kanaal Gent-Brugge ontregeld was geraakt.³⁸ Deze waterloop is op een later tijdstip omgeleid tot net buiten de buitengrenzen van het plangebied. Het is mogelijk dat de huidige grens tussen perceel 434 en 435 de loop van het originele Zuidervaartje volgt. De directe omgeving van het plangebied kenmerkt zich eveneens door weilanden met verspreide bewoning. De Loppegemsestraat en de aangrenzende Hollebekestraat zijn reeds aanwezig tijdens de periode van de Ferrariskaarten en vormen een belangrijke verbindingssader naar het dorpscentrum.

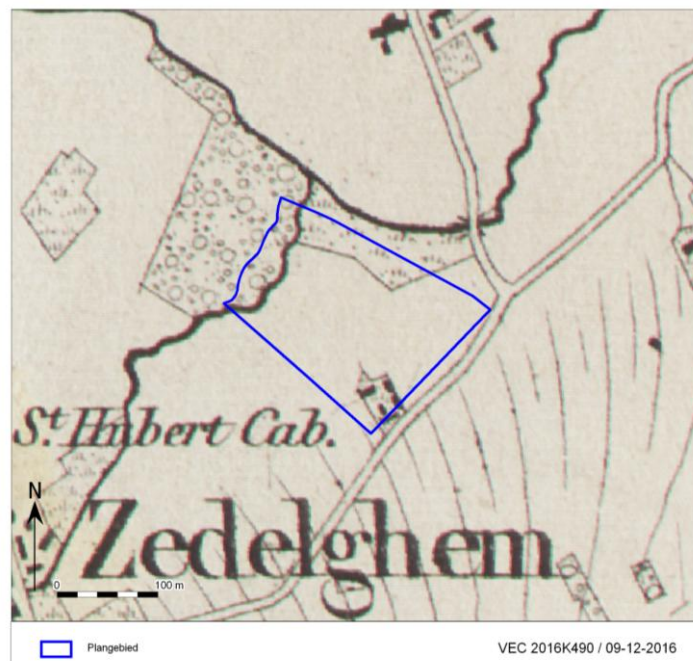
³⁷ <http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten>.

³⁸ Rabbay 1918.

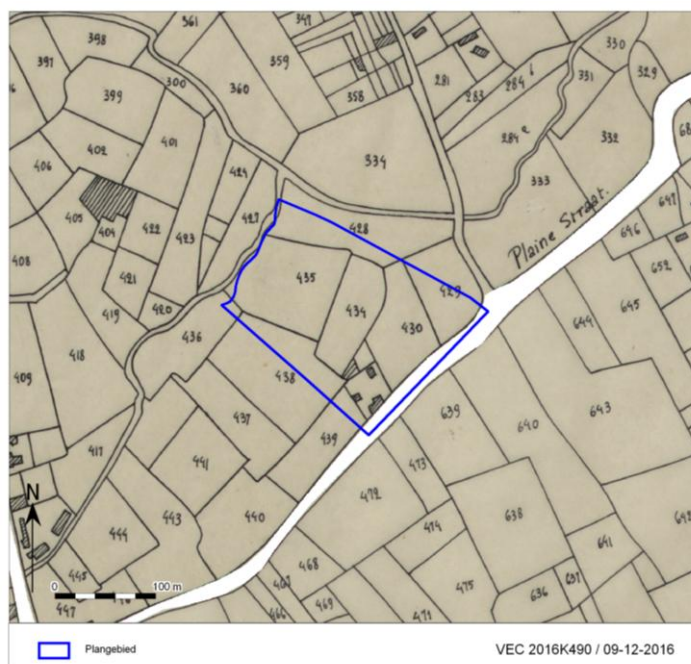
Afb. 13. Het plangebied op de Atlas der Buurtspoorwegen.

Circa 60 jaar later werd de Atlas der Buurtwegen uitgegeven (afb. 12). Dit is een verzameling van boeken met overzichts- en detailplannen, daterend van rond 1840. Hierop valt af te lezen dat de perceelsindeling van het plangebied reeds zijn huidige vorm had aangenomen met uitzondering van de westelijke zijde die later werd rechtgetrokken. Het Zuidervaartje lijkt omgelegd te zijn tussen de periode van de Ferrariskaarten en de Atlas der Buurtspoorwegen in. Deze kaart geeft in vergelijking met de Ferrariskaarten een veel beter beeld weer van de gebouwen op het terrein. Hieruit valt op te maken dat er tijdens deze periode zes gebouwen opgetrokken stonden. Daar zij allen op hetzelfde perceel staan en een sterk variërend oppervlakte hebben, lijkt dit de hypothese van één of meerdere boerderijgebouwen met enkele bijgebouwen te ondersteunen.

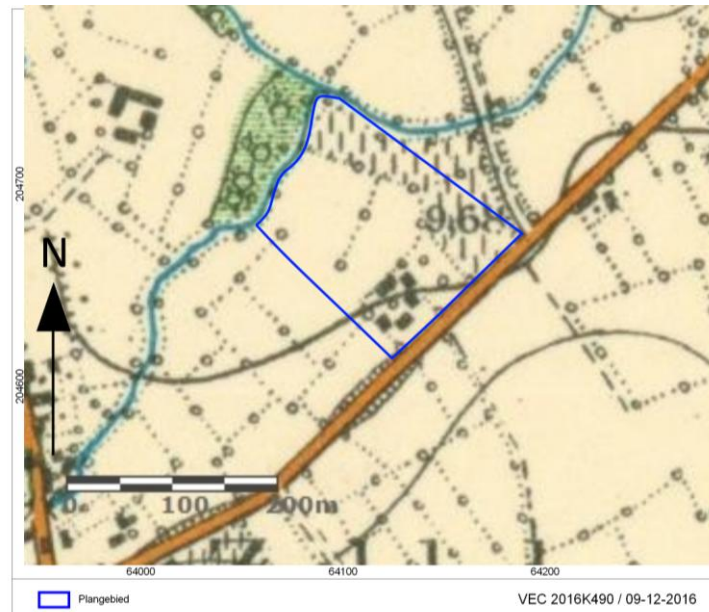
Afb. 14. Het plangebied op de Vandermaelenkaarten.

Een zestal jaar later zijn de Vandermaelenkaarten samengesteld. Dit is een verzameling historische kaarten gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Zijn "*Carte topographique de la Belgique*" is gemaakt tussen 1846 en 1854 op 250 folio's op schaal 1: 20.000. Op deze kaart valt weinig af te lezen dat op de voormalige kaarten niet gedetailleerder vermeld werd. Wel wordt er hier gesuggereerd dat het bovenste deel van het plangebied een ander gebruik kende of braak lag. Aangezien het hier duidelijk om één geïsoleerd perceel gaat, kan dit erop wijzen dat dit een andere eigenaar had en dus geen deel uitmaakte van de akkers van het boerderijcomplex.

Afb. 15. Het plangebied op de Popp-kaarten.

Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Deze kaarten waren een gecommmercialiseerde versie van het toenmalig kadaster van België en bevatten vele gegevens over gronden en percelen. Nadat Philippe Vandermaelen al in 1836 toelating had gekregen om de kadastergegevens te gebruiken en in kaart te brengen, kreeg ook Popp deze toelating in 1842. Door het overlijden van Popp werd zijn 'Atlas cadastral parcellaire de la Belgique' niet afgemaakt. Deze kaart brengt het kadaster duidelijk in beeld. Naast de vermelding van kadasternummers van de percelen valt er voor dit plangebied echter niets nieuws af te lezen voor dit plangebied.

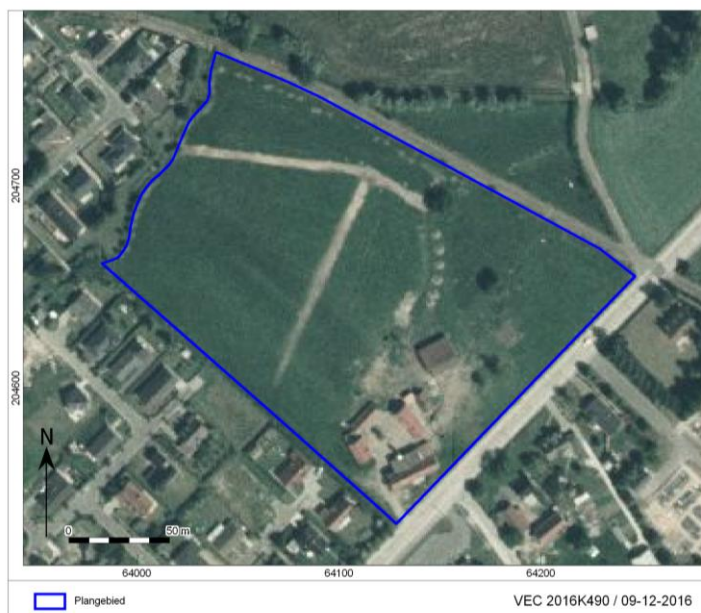
Afb. 16. Het plangebied op de topografische kaart van het krijgsdepot

Tussen 1860 en 1873 wordt de topografische kaart van het krijgsdepot samengesteld (afb. 16). Deze kaart is opgesteld op schaal 1:20000 en is de eerste topografische kaart die werd opgemeten en gewaterpast door de officieren van het krijgsdepot. Op deze kaarten staan ook isolijnen die intervallen van 50cm aanduiden. Op het plangebied zien we een gelijkaardige situatie als voorheen met een hoeve met losse bestanddelen in de zuidhoek van het gebied terwijl de rest als weiland dient. Net zoals op de Vandermaelenkaarten die meer dan een eeuw ouder zijn, zien we dat het deel van het plangebied aan de noordoostelijke zijde een andere invulling heeft gekregen.

Afb. 17. Het plangebied op een luchtfoto uit 1970.

Op een luchtfoto uit 1970 valt op te maken dat de situatie na de Popp-kaarten niet sterk veranderd is. Het gros van het plangebied wordt nog steeds als weiland gebruikt terwijl de structuren zich in het zuiden van het gebied situeren. Naast vijf gebouwen op het reeds bebouwde perceel is er nu ook een zesde gebouw op perceel 530 bijgekomen. Aangezien de gegevens met betrekking tot ondergrondse leidingen en kabels aangevraagd bij het KLIP geen kabels of leidingen naar dit gebouw tonen, lijkt het hier te gaan om een niet-residentieel gebouw zoals een schuur of opslagplaats. Langs de noordoostzijde van het plangebied loopt nu ook een fietsweg. Deze weg heeft, net zoals de aanliggende straat, de naam Hollebekestraat.

Afb. 18. Het plangebied op een luchtfoto genomen tussen 1979 en 1990.

Een latere luchtfoto werd genomen op een onbekend tijdstip tussen 1979 en 1990. Het enige duidelijke verschil met de vorige foto is dat sommige perceelsgrenzen binnen het plangebied zijn aangeduid door middel van een aarden pad.

Afb. 19. Het plangebied op een luchtfoto genomen tussen 2013 en 2015.

Een laatste luchtfoto werd genomen tussen 2013 en 2015. De paden die de perceelsgrenzen aanduiden zijn op deze foto terug verdwenen. In tegenstelling tot de eerdere foto's lijken de gebouwen in een staat van verval.

Op basis van raadpleging van het historisch kaartmateriaal, in combinatie met het huidig gebruik van het gebied, kenmerkt het plangebied zich door een lage densiteit van bebouwing. Sinds de eerste gedetailleerde beelden aan het eind van de 18^e eeuw kan het plangebied als weinig dynamisch worden omschreven. Doorheen die periode is het gebied altijd als weiland in gebruik geweest en hebben er zich in de

zuidwesthoek altijd enkele boerderijgebouwen bevonden. Het is daardoor mogelijk dat enkele van de huidige structuren ver in de tijd teruggaan.

1.2.5 Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie

De voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag *“Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?”* kan als volgt worden beantwoord:

De oudste sporen die in de omgeving van het plangebied zijn teruggevonden dateren uit het neolithicum. Naast een enkele opgraving uit 1912 zijn er geen sporen uit deze periode teruggevonden en het is bijgevolg niet duidelijk hoe deze bewoning zich spreidde. Ook zijn er ten noorden van het plangebied vier bronstijd grafheuvels teruggevonden. Er zijn tot op heden echter geen verdere bronstijdvondsten of sites gevonden die gelieerd kunnen worden aan deze grafheuvels. Over de bewaringsomstandigheden van grondsporen kan worden vastgesteld dat het terrein overwegend zandig en nat is, hetgeen mogelijk een slechte bewaring van eventuele grondsporen tot gevolg heeft. Er werd eerder al proefsleuvenonderzoek op deze locatie uitgevoerd door Raakvlak. Hoewel deze niet in detail gerapporteerd werd kan er hieruit wel afgeleid worden dat het weiland geen archeologische sporen bevat.

In de zuidwesthoek van het plangebied bevonden zich een zestal hoevegebouwen. Hoewel de oorsprongsdatum hiervan niet bekend is, dateert deze minstens uit het eind van de 18^e eeuw. Een verder onderzoek met ingreep in de bodem is echter niet mogelijk omdat deze gebouwen, inclusief ondergrondse constructies en sporen in 2015 werden gesloopt.

De beantwoording van de overige onderzoeksvraag is als volgt:

- *Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?*

De geplande werkzaamheden zullen mogelijke archeologische resten verstoren. Eerder proefsleuvenonderzoek heeft echter aangetoond dat er zich in het weiland geen relevante archeologische relicten bevinden. De hoevegebouwen in het zuiden van het plangebied werden in 2015 gesloopt, inclusief alle ondergrondse contexten. Bijgevolg worden er geen archeologische restanten verwacht binnen het plangebied..

1.2.6 Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in 2016 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Loppemsestraat, Zedelgem (afb. 1 en 2).³⁹ De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van het voorgenomen verkavelingsproject.

Op basis van dit bureauonderzoek werd vastgesteld dat het plangebied zich situeert in een natte lemige zandgrond. De potentiële archeologische resten bevinden zich direct onder de ploeglaag.

De Centrale Archeologische Inventaris toont weinig relevante vondsten in de onmiddellijke omgeving van het plangebied. Desalniettemin zijn er sporen van neolithische bewoning, alsook bronstijd grafheuvels gevonden in de ruimere omgeving van het plangebied. Verder onderzoek is nodig om de neolithische en bronstijdoccupatie van Zedelgem beter te begrijpen. Proefsleuvenonderzoek heeft echter aangetoond dat de sporen hiervan niet in het plangebied gesitueerd zijn.

³⁹ Voor de vertrouwelijke gegevens van de opdrachtgever wordt verwezen naar de privacy-fiche

Vanaf de periode van de Ferraris kaarten zien we dat het gebied in gebruik is als weiland met een hoeve met losse bestanddelen in zuidwesthoek van het plangebied. Deze situatie kenmerkt het plangebied tot op heden. Het is echter niet duidelijk tot wanneer deze situatie teruggaat. Verder archeologisch onderzoek naar de structuren van deze hoeve kan licht werpen op de agrarische geschiedenis van Zedelgem in de nieuwe tijd en mogelijk vroegere perioden.

1.2.7 Samenvatting gericht op een niet-gespecialiseerd publiek

Uit de verzamelde gegevens over het landschap, historie, archeologie en recente verstoringen, is voor de geplande bouwwerken een archeologische verwachting gemaakt. Mogelijk zijn er in de buurt van het plangebied neolithische of bronstijd sporen aanwezig. Proefsleuvenonderzoek uit 2010 heeft echter aangetoond dat deze, noch sporen uit een andere periode, niet aanwezig zijn binnen het plangebied.

Uit het kaartmateriaal blijkt dat het plangebied minstens vanaf de tweede helft van de 18^e eeuw in gebruik was als weiland met een hoeve met losse bestanddelen. Hoeveer dit gebruik teruggaat en hoe de gebouwen met verloop van tijd veranderden valt via dit bureauonderzoek niet vast te stellen. Omdat deze gebouwen, inclusief ondergrondse contexten eind 2015 gesloopt werden, kunnen deze vragen ook niet via een archeologisch onderzoek beantwoord worden.

Literatuur

- Bourgeois, J., Meganck, M. & J. Semey, 1998, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen II. Gent
- Cappon, G., 1992, De Zedelgemse ommeloper (1674) en de kaart van Zedelgem naar P.C. Popp, in Zilleghem. Handelingen van de Kring voor heemkunde en geschiedenis Pastoor Ronse, 13.4, p. 137-151.
- Ervynck, A., S. Debruyne, R. Ribbens, 2015: Assessment; Een handleiding voor de archeoloog. Onroerend Erfgoed, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.
- Deckers, P., 2012, A toponymic perspective on the early medieval settlement of the southern North Sea shores of mainland Europe. Journal of the English place-name society 44, p. 12 – 32.
- De Maere D'Aertrycke M., 1912, Stations préhistoriques de la ligne de faite Ichteghem – Zedelghem, in Annales de la société d'émulation de Bruges 62, p. 97-103.
- Ferraris, J., 1771-1778: *Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsendom Luik*.
- Fricx, E., 1712: *Carte de Pays-Bas*.
- Goossens, M. 2012, *Studie van de diversiteit van de glauconiethoudende gesilicifeerde zandsteen uit het Onder-en Midden Eoceen in de regio Flobecq-Gent*, Gent.
- Jacobs, P., Van Beirendonck, F. & F. Mostaert, 2004: *Toelichting bij de geologische kaart van België. Kaartbladen 4-5-11-12: Blankenberge, Westkapelle, Oostduinkerke, Oostende*. Brussel.
- Jacobs, P., M. de Ceuleraire, E. Stevens & M. Verschuren, 1993: Philosophy and methodology of the new geological map of the Tertiary formations, Northwest Flanders, Belgium. *Bull Soc belge Géol* 102,
- Kadaster, 1850-1864: *Topografische Militaire Kaart, kaartblad 56*. Nationaal Archief,
- Laga, P., Louwye S. & S. Geets, 2001, *Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium)*, Geologica Belgica 4, p. 135-152.
- Lambrecht, G., Roelens, F. & J. Hinsch Mikkelsen, 2014, *Archeologisch Vooronderzoek Fazantenstraat Zedelgem*, Brugge.
- Mansion, J., De Flou, K. & A. Carnoy, 1929, Inleiding tot de studie van Vlaamse plaatsnamen. Brussel.
- Onbekend, 1840-1850: *Atlas der buurtwegen*.
- Onbekend, 2010, *Proefsleuven aan de Loppemsestraat, Zedelgem*, Brugge.
- Onbekend, 2016: Code van Goede Praktijk voor de uitvoering en rapportage over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 1,0.
- Rabbaey, E., 1918, *Brugge en omstreken*. Brugge.
- Vandermaelen, F., 1846-1854: *Cartes topographiques de la Belgique*.

Geraadpleegde websites

- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.cartesius.be>

<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>

<https://id.erfgoed.net>

http://www.zedelgem.be/sites/default/files/docs/arch-_geschiedenis_van_zedelgem.pdf

Lijst van afbeeldingen en tabellen

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

Afb. 3. Plannen van het verkavelingsproject.

Afb. 4. Bodemgebruikskaart van het plangebied.

Afb. 5. Locatiekaart van het plangebied op de Tertiaire kaart.

Afb. 6. Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.

Afb. 7. Het plangebied op de bodemkaart.

Afb. 8. Hoogteverloop van het terrein en het plangebied op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen (DHM).

Afb. 9. Het plangebied op de Bodemerosiekaart.

Afb. 10. Uitsnede van het onderzoeksgebied uit de Centraal Archeologische Inventaris.

Afb. 11. Het plangebied op de Fricx kaart.

Afb. 12. Het plangebied op de Ferraris kaart.

Afb. 13. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.

Afb. 14. Het plangebied op de Vandermaelenkaarten.

Afb. 15. Het plangebied op de Popp-kaarten.

Afb. 16. Het plangebied op een luchtfoto uit 1970.

Afb. 17. Het plangebied op een luchtfoto uit 1979 - 1990

Afb. 18. Het plangebied op een luchtfoto uit 2013 - 2015.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Bijlage 1 Plannenlijst

Projectcode	2016K490
Onderwerp	Plannenlijst
Plannummer	1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatieschaal van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	9-12-2016
Plannummer	2
Type plan	Overzichtsplan
Onderwerp plan	Aanduiding van het uit te voeren onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	9-12-2016
Plannummer	3
Type plan	Detailplan
Onderwerp plan	Plannen van het verkavelingsproject
Aanmaakschaal	1:500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	4
Type plan	Bodemgebruikskaart
Onderwerp plan	Bodemgebruikskaart van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	9-12-2016
Plannummer	5
Type plan	Tertiaire kaart
Onderwerp plan	Locatiekaart van het plangebied op de tertiaire kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	9-12-2016
Plannummer	6
Type plan	Quartairgeologische kaart
Onderwerp plan	Locatiekaart van het plangebied op de quartairgeologische kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	9-12-2016
Plannummer	7
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Het plangebied op de bodemkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal

Datum	9-12-2016
Plannummer	8
Type plan	Digitaal hoogtemodel Vlaanderen
Onderwerp plan	Hoogteverloop van het terrein en het plangebied op het Digitaal Hoogtemodel
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	14-12-2016
Plannummer	9
Type plan	Bodemerosiekaart
Onderwerp plan	Het plangebied op de bodemerosiekaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	9-12-2016
Plannummer	10
Type plan	CAI
Onderwerp plan	Uitsnede van het onderzoeksgebied uit de Centrale Archeologische Inventaris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	9-12-2016
Plannummer	11
Type plan	Fricx kaart
Onderwerp plan	Het plangebied op de Fricx kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1712
Plannummer	12
Type plan	Ferraris kaarten
Onderwerp plan	Het plangebied op de Ferraris kaarten
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1771-1778
Plannummer	13
Type plan	Atlas der Buurtspoorwegen
Onderwerp plan	Het plangebied op de Atlas der Buurtspoorwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	Ca. 1840
Plannummer	14
Type plan	Vandermaelenkaarten
Onderwerp plan	Het plangebied op de Vandermaelenkaarten
Aanmaakschaal	1:20000
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1846-1854

Plannummer	15
Type plan	Popp-kaarten
Onderwerp plan	Het plangebied op de Popp-kaarten
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	19 ^e eeuw
Plannummer	16
Type plan	Topografische kaart van het kriegsdepot
Onderwerp plan	Het plangebied op de topografische kaart van het kriegsdepot
Aanmaakschaal	1:20000
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1860 – 1873

Bijlage 2 Fotolijst

Projectcode	2016K490
Onderwerp	Fotolijst
ID	17
Type	Luchtfoto
Vervaardiging	Analoog
onderwerp	Het plangebied op een luchtfoto uit 1970
ID	18
Type	Luchtfoto
Vervaardiging	Analoog
onderwerp	Het plangebied op een luchtfoto uit 1979 – 1990
ID	19
Type	Luchtfoto
Vervaardiging	Digitaal
onderwerp	Het plangebied op een luchtfoto uit 2013 - 2015